

Handläggare

Jessica Nyman (jnn050)

Fastställare

Maria Tempé (mte001)

Gäller förPrivata vårdgivare
Regionledningsförvaltningen
Hälsö- och sjukvårdsförvaltning**Dokumenttyp**

Riktlinje

Giltigt till och med

2028-05-18

Fastställt

2022-04-11

Reviderat

2026-05-18

Dokumentnr / Version

638279 / Version 3

Processägare**Granskare**

Maria Tempé (mte001), Angelica Göransson (agn035), Anastasios Vogiatzakis (avs009), Ulrika Bengtsson (ubd002), Johanna Repo (jro001), Laura Mertes (lms004)

Ytterligare informationDokumentet hette i tidigare version
Mässling - smittspårning och
utbrottsshantering.

Smittskyddsåtgärder vid mässling - handläggning och smittspårning

Smittskyddsåtgärder vid mässling - handläggning och smittspårning	2
Ansvarsfördelning	2
Diagnostik	3
Kontakt med Smittskydd Västernorrland, vårdhygien och infektionsbakjour	4
Vårdhygieniska riktlinjer	4
Postexpositionsprofylax (PEP)	4
Medarbetare som exponerats för mässling	4
Stödmaterial	5
Relaterad information	6

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2022-04-11	2026-05-18	2028-05-18	638279 / Version 3

Smittskyddsåtgärder vid mässling - handläggning och smittspårning

Region Västernorrland följer handlingsprogrammet Smittskyddsåtgärder vid mässling – handläggning och smittspårning som tagits fram av en nationell expertgrupp på uppdrag av Smittskyddsläkarföreningen. Handlingsprogrammet ger stöd till hälso- och sjukvårdspersonal och regionala smittskyddsenheter i handläggningen av misstänkta och verifierade mässlingsfall.

Handlingsprogrammet nås via Smittskyddsläkarföreningens webbplats:

[Smittskyddsåtgärder vid mässling - handläggning och smittspårning \(slf.se\)](#)

Detta styrdokument innehåller kompletterande information till handlingsprogrammet för medarbetare i Region Västernorrland.

Ansvarsfördelning

Smittspårning vid mässling utförs av behandlande läkare i samarbete med aktuella vårdenheter, den regionala smittskyddsenheten (Smittskydd Västernorrland) och vårdhygien. Om behandlande läkare är verksam vid annan klinik än infektionskliniken, bör infektionskliniken i regel involveras för att säkerställa tillgång till diagnosspecifik expertis.

Utbrottsmöte/aktivering av utbrottsgrupp

Det är oftast aktuellt att kalla till ett utbrottsmöte vid fall av mässling för koordinering av insatserna. Om smittspridning kan ha skett inom vården kan regionens styrdokument Utbrottsgrupp vid smittspridning i vård och omsorg tillämpas. Styrdokumentet nås via intranätet eller vårdgivarwebben:

[Utbrottsgrupp vid smittspridning i vård och omsorg \(intranät rvn\)](#)

Behandlande läkare

- Formellt ansvarig för smittspårning och andra smittskyddsåtgärder kring ett mässlingsfall.
- Kallar till utbrottsmöte, vid behov med stöd av Smittskydd Västernorrland.

Vårdenhet, enhets-/verksamhetschef

- Ansvarig för att kartlägga alla personer (patienter, medföljande anhöriga, vård- och servicepersonal, praktikanter och studenter) som exponerats i vården. Kartläggningen utförs av enhets-/verksamhetschef eller den person som enhets-/verksamhetschef utser.
- Ansvarig för att vidta förebyggande åtgärder mot fortsatt smittspridning.

Smittskydd Västernorrland

- Bistår behandlande läkare vid smittspårning framför allt i samhället, inklusive smittspårning på flyg.
- Kan koordinera smittförebyggande åtgärder och leda en utbrottsgrupp.
- Kan hjälpa till med att kontakta och informera exponerade personer

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2022-04-11	2026-05-18	2028-05-18	638279 / Version 3

- Ansvarar för övergripande intern och extern kommunikation (1177, hälso- och sjukvårdspersonal, berörda chefs- och ledningsfunktioner, media, andra myndigheter).
- Smittskyddsläkaren är primär talesperson vid mediakontakter om inget annat är överenskommet.

Vårdhygien

- Stöttar enhets-/verksamhetschef med smittspårning inom vården.
- Ger råd i bedömningar om exponering utifrån utformning av lokaler och ventilation.
- Kan hjälpa till att kontakta vårdenheter där indexpatienten vistats under smittsam period.
- Kan kontrollera om exponerade medpatienter vårdas ineliggande och i så fall meddela aktuell vårdavdelning.
- Kan hjälpa till att kontakta andra vårdenheter (akutmottagningar, hälso- och vårdcentraler, primärvårdsjourer) med information för att förebygga smitta.

Infektionsklinik

- Infektionsläkare stöttar patientansvarig läkare i medicinska bedömningar avseende postexpositionsprofylax (PEP) till exponerade vuxna, vid behov i samråd med smittskyddsläkare och/eller hygienläkare. Jourtid innefattas även exponerade medarbetare.
- Smittsamma patienter, både barn och vuxna, som behöver slutenvård bör vårdas i enkelrum med eget hygienutrymme och ventilation anpassad för luftburen smitta. Sådana rum finns på infektionskliniken i Sundsvall.

Barnklinik

- Barnläkare stöttar patientansvarig läkare i medicinska bedömningar avseende PEP till exponerade barn, vid behov i samråd med infektionsläkare, smittskyddsläkare och/eller hygienläkare.
- Om ett smittsamt barn behöver slutenvård kontakter barnläkare infektionsbakjouren för vård i enkelrum med eget hygienutrymme och ventilation anpassad för luftburen smitta på infektionskliniken i Sundsvall.

Diagnostik

Det är viktigt med snabb laboratoriediagnostik så att smittspårning och eventuell administration av postexpositionsprofylax (PEP) kan komma i gång så snart som möjligt. Vid stark misstanke om mässling behöver förberedelser för smittspårning och PEP påbörjas redan innan diagnosen är laboratoriebekräftad för att vinna tid.

Både PCR-analys och antikroppspåvisning utförs för Västernorrlands räkning på Karolinska universitetslaboratoriet, se deras provtagningsanvisningar: [- Karolinska Universitetssjukhuset](#). Akut provanalys ska beställas och för detta krävs kontakt med Karolinska universitetslaboratoriet på tel. 08-123 719 99 (kontorstid) eller jourhavande virolog via knappval (jourtid).

Akut provtransport från Västernorrland till Karolinska universitetslaboratoriet kan behövas. Kontakta därför alltid Laboratiemedicin Västernorrland på tel. 060-18 13 73 (akuttelefon

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2022-04-11	2026-05-18	2028-05-18	638279 / Version 3

dygnet runt) inför provtagning för korrekt provtagningsanvisning och hjälp med det praktiska kring provtransporten.

Prov som är PCR-positiva för mässling skickas av Karolinska universitetslaboratoriet till Folkhälsomyndigheten för genotypning, där det går att skilja mellan vaccin- och vildtypsstammar. Efter vaccination kan vaccinvirus påvisas med PCR i flera månader.

Kontakt med Smittskydd Västernorrland, vårdhygien och infektionsbakjour

Behandlande läkare bör redan vid misstanke om mässling kontakta Smittskydd Västernorrland. Om smittspridning kan ha skett inom vård- och omsorg kontaktas även vårdhygien.

Observera att varken smittskyddsläkaren eller vårdhygien har beredskapstjänstgöring i Västernorrland. Jourtid påbörjas smittskyddsåtgärder av behandlande läkare. Om behandlande läkare arbetar på annan klinik än infektionskliniken bör infektionsbakjour kontaktas för stöd. Smittskydd och vårdhygien kontaktas av behandlande läkare direkt nästkommande vardag.

Vårdhygieniska riktlinjer

Följ regionens vårdhygieniska riktlinjer för omhändertagande av patient i vården:

[Mässling vårdhygienisk riktlinje \(RVN\)](#)

Postexpositionsprofylax (PEP)

PEP mot mässling kan ges som vaccin eller immunglobulin till exponerade icke-immuna personer. För vägledning om PEP, se [Smittskyddsåtgärder vid mässling - handläggning och smittspårning \(slf.se\)](#). Om immunglobuliner är aktuellt som PEP, använd dokumentet [Rekommendationer för användning av immunglobuliner som postexpositionsprofylax till exponerade personer utan immunitet mot mässling \(slf.se\)](#) från Smittskyddsläkarföreningen.

För hjälp att hitta läkemedel för PEP kan Läkemedelsenheten kontaktas vardagar kontorstid. På intranätet finns tjänsten Leta läkemedel. Kontaktuppgifter och söksida nås via:

[Läkemedelsservice - Leta läkemedel - RVN Intranät](#)

Information om upphandlat vaccin mot mässling finns på regionens vaccinationssidor på vårdgivarwebben:

[Upphandlade vacciner \(rvn.se\)](#)

Medarbetare som exponerats för mässling

Alla medarbetare i Region Västernorrland som vistas i lokaler där vård bedrivs bör ha immunitet mot mässling och känna till sitt immunitetsstatus. Skydd mot mässling bör bedömas vid nyanställning och inventeras hos redan tidigare anställda. Vaccination ska erbjudas om immunitet saknas. Detta minskar behovet av akuta, resurskrävande och kostsamma åtgärder vid smittspårning i vården.

Regionens styrdokument Exponering för smitta i arbetet ska tillämpas och nås via intranätet:

[Exponering för smitta i arbetet - RVN Intranät](#)

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2022-04-11	2026-05-18	2028-05-18	638279 / Version 3

Om handläggning av medarbetare som exponerats för mässling behöver ske på jourtid, ska bedömning, provtagning och åtgärder göras av jourläkare, i första hand vid infektionskliniken.

Alla kostnader med syfte att förebygga smitta hos medarbetare, inklusive provtagning, annan undersökning och vaccination, åligger enligt AFS 2023:10 Risker i arbetsmiljön (11 kap. Smittrisker) arbetsgivaren, se relaterad information.

I handlingsprogrammet Smittskyddsåtgärder vid mässling – handläggning och smittspårning finns information om omplacering och avstängning av exponerade medarbetare. Eventuella beslut fattas av enhets-/verksamhetschef.

Stödmaterial

På Smittskydd Västernorrlands sidor på vårdgivarwebben finns stödmaterial för dokumentation vid smittspårning av mässling. Stödmaterialen nås via sidan: [Mässling på vårdgivarwebben \(rvn.se\)](https://www.rvn.se/massling-pa-vardgivarwebben)

Stödmaterialen omfattar följande dokument, vilka kan fås i wordformat på begäran från Smittskydd Västernorrland (mejl: smittskydd@rvn.se):

- Förteckning över deltagare i utbrottsgrupp
- Tidslinje, händelse- och beslutslogg
- Kartläggning av indexfall i vårdmiljö och samhälle inklusive flygning mässling

Smittspårningslista för kontakter finns som bilaga i handlingsprogrammet.

Smittskydd Västernorrland har också färdiga informationsbrev till personer som kan ha träffat någon med mässling och till personal som kan vara exponerad. Dessa informationsbrev tillhandahålls från Smittskydd Västernorrland när det är påkallat.

I smittskyddsläkarnas smittskyddsblad finns både läkar- och patientinformation om mässling. Patientbladet är översatt till ett antal andra språk: [Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad \(slf.se\)](https://www.slf.se/smittskyddsläkarnas-smittskyddsblad)

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2022-04-11	2026-05-18	2028-05-18	638279 / Version 3

Relaterad information

[AFS 2023:10 \(av.se\)](#)

[Exponering för smitta i arbetet - RVN Intranät](#)

[Läkemedelsservice - Leta läkemedel - RVN Intranät](#)

[Mässling på vårdgivarwebben \(rvn.se\)](#)

[Mässling – vårdhygienisk riktlinje - RVN Intranät](#)

[Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad \(slf.se\)](#)

[Smittskyddsåtgärder vid mässling - handläggning och smittspårning \(slf.se\)](#)

[Rekommendationer för användning av immunglobuliner som postexpositionsprofylax mot mässling \(slf.se\)](#)

[Utbrottsgrupp vid smittspridning i vård och omsorg - RVN Intranät](#)